

Totes les conferències tindran lloc a l'Aula Magna de la Casa de Cultura de Girona a les 8 del vespre.

Entrada lliure.

L'organització es reserva el dret de modificar el programa i els horaris o de suspendre algunes de les conferències anunciades per causes imprevistes.

Del 20 de setembre
al 25 d'octubre de 2012

Universitat de Girona
Càtedra Lluís Santaló
d'Aplicacions de la Matemàtica

Casa de Cultura
de la Diputació de Girona

Plaça de l'Hospital, 6 · 17002 Girona
TELÈFON 972 20 20 13 · FAX 972 21 37 72
HORARI DE SECRETARIA de 9 a 14 h i de 16 a 19 h
A/E info@casadecultura.org
www.casadecultura.cat

Contemporàlia | Ciència

CIÈNCIA I ESPIRITUALITAT

El diàleg de l'ésser humà amb la natura

Universitat de Girona
Càtedra Lluís Santaló
d'Aplicacions de la Matemàtica

Casa de Cultura
de la Diputació de Girona

«*Tant la ciència com la fe desborden el seu àmbit més estricte i esdevenen formes de veure el món, és a dir, formes de cultura. En el cas de la ciència, la seva dimensió cultural va molt més enllà dels seus estrictes resultats científics. Plagui o no al científic, els seus resultats obren tot un joc d'interpretacions i ressonàncies. És en aquest domini, precisament, on la fe i la ciència poden interferir, interaccionar, fecundar-se o combatre's.*

Cal dir que en els darrers anys l'ambient ha estat força propici al diàleg, estimulat per una religió oberta i encuriosida, per una ciència conscient dels seus límits epistemològics i ètics, per una sensació comuna de responsabilitat greu davant el futur immediat de la humanitat»

David Jou, pròleg de *Pensament científic i fe cristiana*,
Editorial Cruïlla, 1994

«*La ciència pot catapultar el sentit més enllà dels límits de l'egocentrisme quotidià. Cada ésser vivent, cada planta i cada animal encarna i incorpora una immensitat indescriptible de complexitat, de procés, d'espai i de temps. Cada un dels éssers que conviuen amb nosaltres, els nostres coetanis en aquest petit planeta que roda en el cosmos, és una immensitat perquè el seu entramat ve dels inabastables espais i llunyanies temporals»*

Marià Corbí, *El camí interior, més enllà de les formes religioses*,
Columna/Viena, 1999

La investigació en diversos camps de la ciència, com la mecànica quàntica, la cosmologia i la neurobiologia ha introduït una nova perspectiva sobre la naturalesa de la realitat, del món i de l'ésser humà. Les descobertes en aquests camps acompanyen a les grans preguntes de sempre: qui som?, quin és el sentit de l'existència? Des d'una mirada polivalent, oberta i crítica, proposem un viatge des del més petit al més gran de l'univers, des de l'interior de l'ésser humà a la societat i a la terra que ens acullen.

Dijous, 20 de setembre
**MECÀNICA QUÀNTICA:
UNA EXITOSA I
ESTRANYA VISIÓ
DE LA REALITAT**
ALBERT BRAMON

La ciència i la física clàssiques presenten una realitat governada per lleis estrictament deterministes. En canvi, una revolucionària teoria, la mecànica quàntica, ens proposa una realitat en suspens, farcida de les anomenades indeterminacions de Heisenberg i governada per l'atzar. Podem afirmar, com feia Einstein, que «Déu no juga als daus»? El gat de Schrödinger, que està viu i mort, forma part de la realitat? L'amic (i la ment) de Wigner resolen la paradoxa? Hi ha un univers o molts universos paral·lels? Podem creure en el lliure albir? Ment i matèria: el nostre cervell és essencialment quàntic?

Albert Bramon és doctor en Física i catedràtic de Física Teòrica a la UAB. Ha fet recerca en teoria i fenomenologia de partícules elementals, especialment, en models de quarks i en interaccions electromagnètiques. Recentment, s'ha ocupat dels fonaments de la mecànica quàntica.

Dijous, 27 de setembre
**LA FÍSICA COM A UNIO
AMB LA IMMENSITAT:
LA NOSTRA DIMENSIÓ
CÒSMICA**
DAVID JOU

La física ens obre a dimensions que desborden vertiginosament el nostre món habitual, tant cap a la immensitat com cap a la petitesa. En aquesta conferència tractarem com la física ens parla de la nostra relació amb l'univers, fent èmfasi en les dimensions espirituals de la revolució copernicana, la mort tèrmica de l'univers, el model del Big Bang, i les reflexions recents sobre nucleosíntesi i astrobiologia.

David Jou és catedràtic de Física a la UAB, i poeta. Ha publicat, entre d'altres, els assaigs *Déu, cosmos, caos - Horitzons del diàleg entre ciència i religió* (1998), *La poesia de l'infinít - Ciència i mística* (2012), *Cerebro y universo - Dos cosmologías* (2011), i *Introducción al mundo cuántico - De la danza de las partículas a las semillas de las galaxias* (2012).

Dijous, 4 d'octubre
**CIÈNCIA I
ESPIRITUALITAT EN EL
NOU PARADIGMA DE LA
NO-DUALITAT**
XAVIER MELLONI

Ha passat el temps en que ciència i espiritualitat estaven en competició. Cada cop més es comprén que es tracta de dos accessos cognitius a la realitat complementaris. Tan els descobriments de la ciència des dels inicis del segle XX com l'obertura de l'espiritualitat més enllà dels marcs religiosos permeten i prometen una trobada fecunda, en la que la matèria i l'esperit es troben en el camp comú de la consciència: la ciència i la tecnologia en relació a la recerca espiritual i el coneixement d'un mateix.

Xavier Melloni és teòleg i fenomenòleg de les religions, especialitzat en Mística Comparada i en Diàleg Interreligiós. És autor de diverses obres com *El desig essencial, Vers un temps de síntesis* i *Voces de la Mística*.

Dijous, 18 d'octubre
**DEL DESENCANTAMENT
AL REENCANTAMENT
DEL MÓN, A TRAVÉS DE
LA CIÈNCIA**
JORDI PIGEM

La ciència a partir del segle XVII considerava el món com una màquina i va tenir molt a veure amb el procés que Weber anomenaria *desencantament del món*. Però al segle XX alguns físics es van adonar que l'univers se semblava menys a una màquina i més a una idea (Jeans), o que la base de la realitat no sembla ser la matèria i l'energia, sinó la consciència i la percepció (Schrödinger i Wigner). Avui la física, la neurociència i altres disciplines científiques ens estan revelant un món molt més sorprenent del que havíem imaginat.

Jordi Pigem és doctor en Filosofia. Va col·laborar amb el filòsof Raimon Panikkar i va ser professor de Filosofia de la Ciència a Anglaterra. Autor de *Qüestió de valors* (2011), *Bona crisi: Cap a un món postmaterialista* (2009) i *El pensament de Raimon Panikkar* (2007). Publicarà aviat una obra sobre el reencantament del món a través de la ciència.

Dijous, 25 d'octubre
**CERVELL I
TRANSCENDÈNCIES:
UN PROCESSADOR
DE LUXE**
RAMON NOGUÉS

Els cervells es poden considerar instruments per processar informacions imprescindibles per a la supervivència de l'espècie corresponent. En el cas humà, la funció de sobreviure queda ampliada per una singularitat: va més enllà de la pura necessitat de supervivència vital, donant lloc a brillants dimensions mentals i culturals: l'estètica, l'ètica i el simbolisme espiritual i religiós. En la ment humana les funcions de transcendència tenen una finalitat estabilitzadora enfront del risc de desequilibri que presenta la complexitat cerebral i la indeterminació.

Ramon Nogués és doctor en Biologia. Ha estat catedràtic d'Antropologia Biològica a la UAB. Treballa en genètica de poblacions humanes i neurobiologia evolutiva, especialment relacionada amb conductes religioses i espirituals. És autor de *Cervell i transcendència* (2011), *Déus, creences i neorones* (2007) i *L'evolució darwiniana de les 'religions vertaderes'* (2009).